

GROF NULA

Vilijem Gibson

Vilijem Gibson

GROF NULA

2020.

Naslov originala
Count Zero – William Gibson
Copyright © 1986 by William Gibson

Izdavač
Miba books, DOO
Dušana Vukasovića 33, Beograd

Za izdavača
Miloš Seferović

Urednik
Žana Jevtić

Prevod
Aleksandar Marković

Lektura i korektura
Ivana Maksimović

Priprema za štampu
Aleksandar Petrović

Plasman za Srbiju
011/713-80-36
065/2783-448

Tiraž
1.000 primeraka

Štampa
Neven, Beograd

Mojoj D
Želim da ti radim ono
što proleće radi trešnjiinom svetu

– Neruda

NULTO STANJE -

U slučaju prekida,
vratiti brojač na nulu.

1.

DOBRO ODRŽAVANO ORUŽJE

U Delhiju su nahuškali getoslednika po Tarnerovom tragu, po-
dešenog na njegove feromone i boju kose. Nanjušio ga je u ulici
Čandni Čok i zaletio se prema njegovom iznajmljenom BMW-u
kroz šumu golih, mrkih nogu i guma peditaksija. Jezgro mu je
bilo kilogram rekristalizovanog heksogena i TNT u pahuljicama.

Nije ga video kako dolazi. Poslednje što je video od Indije
bilo je ružičasto, gipsano pročelje zgrade koja se zvala *Hotel
Khašovo Ulje*.

Pošto je bio dobar agent, imao je dobar ugovor. Pošto je
imao dobar ugovor, jedan sat posle eksplozije već je bio u Sin-
gapuru. Uglavnom. Hirurg Holandanin voleo je da se šali kako
neodređeni procenat Tarnerovog tela nije napustio *Palam In-
ternacional* prvim avionom, već je morao da prenoći u podrumu,
u tanku za održavanje.

Holandaninu i njegovoj ekipi trebalo je tri meseca da po-
novo sastave Tarnera. Klonirali su kvadratni metar njegove
kože i uzgajili ga na pločama kolagena i polisaharidima hr-
skavice morskog psa. Oči i genitalije su kupili na slobodnom
tržištu. Oči su bile zelene.

Najveći deo ta tri meseca proveo je u simstim konstruktu
idealizovanog detinjstva u Novoj Engleskoj, iz prethodnog

veka, generisanom u ROM-u. Holandaninove posete bile su sivi predjutarnji snovi, košmari koji bi izbledeli kada bi se kroz prozor njegove sobe na spratu osvetlilo nebo. Kasno noću, mogao se osetiti miris ljiljana. Čitao je Konana Dojla na svetlosti sijalice od šezdeset vati iza senila od pergamenta sa motivom brodova klipera. Masturbirao je u mirisu čistih pamučnih čaršava, zamišljajući navijačice. Holandanin mu je bio otvorio mozak na potiljku i šetkao se unutra postavljajući pitanja, ali bi ga ujutru majka zvala na pšenične pahuljice, šunku i jaja i kafu sa mlekom i šećerom.

Onda se jednog jutra probudio u nepoznatom krevetu i Holandanin je stajao pored prozora kroz koji se prosipalo tropsko zelenilo i zaslepljujuća svetlost sunca.

„Možeš kući, Tarnere. Gotovi smo s tobom. Sad si kô nov.“

Bio je kao nov. Koliko je to bilo istina? Nije znao. Uzeo je stvari koje mu je dao Holandanin i odleteo iz Singapura. „Kući“ je značilo neki drugi aerodromski *Hajat*.

Pa sledeći. Oduvek je bilo tako.

Menjao je letove. Njegov kreditni čip bio je pravougaonik crnog ogledala, obrubljen zlatom. Ljudi iza šaltera osmehivali bi se kad bi ga pokazao i klimali glavom. Vrata su se otvarala i zatvarala za njim. Točkovi su se dizali sa prenapregnutog betona, stizala su pića, služene večere.

Na Hitrou se iz bezlične posude neba odlomio poveliki komad sećanja i sručio na njega. Povratio je u plavi plastični kontejner, ne zaustavljajući se u hodu. Kada je stigao do šaltera u dnu hodnika, zamenio je kartu.

Odleteo je u Meksiko.

I probudio se na zveket čeličnih kofa na pločicama, mokro šljiskanje metli, uz toplo žensko telo.

Soba je bila pećina visoke tavanice. Goli, beli gips preoštro je prenosio zvuk. Negde iza jutarnje buke služavki u dvorištu, čuli su se talasi. Pokrivač zgužvan među njegovim prstima bio je od grubog lana, omekšanog bezbrojnim pranjima.

Setio se sunčeve svetlosti iza širokog, zatamnjenog stakla. Aerodromski bar u Puerto Valjarti. Morao je da pređe dvadeset metara od aviona, stiskajući oči da bi se odbranio od sunca. Setio se mrtvog šišmiša, presovanog kao suvi list na betonu piste.

Setio se vožnje autobusom po planinskom drumu i smrada unutrašnjeg sagorevanja, ivica vetrobrana prekrivenih hologramskim razglednicama sa likovima plavih i ružičastih svetaca. Umesto okolnih provalija, posmatrao je kuglu ružičastog luzita i trzavi ples žive u njenom središtu. Kugla, nešto veća od lopte za bejzbol, nalazila se na vrhu izvijene poluge me-njača. Bila je izlivena oko pauka od prozirnog stakla, šupljeg, do pola ispunjenog živom. Živa je poskakivala i klizila dok je vozač žonglirao autobusom kroz lakat krivine, gibala se i podrhtavala na ravnim deonicama. Kugla je bila ručne izrade, besmislena, ružna – bila je tu da mu poželi srećan povratak u Meksiko.

Među desetak raznih mikrosofta koje mu je dao Holandain, nalazio se jedan koji mu je pružao neograničeno znanje španskog, ali je on u Valjarti gurnuo zaštitni čep u utičnicu iza levog uva i pokrio je kvadratom mikropora boje kože. Jedan putnik u zadnjem delu autobusa imao je tranzistor. Limenu pop-muziku povremeno je prekidao glas, izgovarajući neku vrstu litanije, nizove desetocifrenih brojeva, izvučene srećke državne lutrije za taj dan.

Pored njega, žena se promeškoljila u snu.

Prigidao se na lakat da je pogleda. Nepoznato lice, ali ne jedno od onih koje ga je život po hotelima naučio da

očekuje. Obično je očekivao serijsku lepotu, proizvod jeftine hirurgije po izboru i neumornog darvinizma mode, arhetip smućkan od najpoznatijih medijskih likova u poslednjih pet godina.

Linija vilice je imala nešto od Srednjeg Zapada, staromodno i američko. Bedra su joj skrivali plavi pokrivači, a sunčevi zraci su u zlatnim dijagonalama ukoso padali kroz proreze žaluzina od tvrdog drveta preko njenih dugačkih nogu. Lica pored kojih se budio u hotelima širom sveta bila su poput ukrasa za haubu Božjih vozila. Usnula lica žena, istovetna i zatvorena, okrenuta prema praznini. Ali ovo se razlikovalo. Ovo je nekako već posedovalo značenje. Značenje i ime.

Seo je, spustivši noge sa kreveta. Pod tabanima je osetio zrnce peska na hladnim pločicama. Osećao se slab, ali sveprisutan miris insekticida. Ustao je, nag, sa sevanjem u glavi. Primorao je noge da se pokrenu. Pošao je, zavirio iza prvih od dvojra vrata, otkrivši bele pločice, još belog gipsa, debelu hromiranu glavu tuša na kraju cevi poprskane rđom. Iz obe slavine škрто je pošla jednako mlaka voda. Pored plastične čaše ležao je prastari ručni sat, mehanički *Roleks* na kaišu od blede kože.

Prozori kupatila iza kapaka bili su od nezamućenog stakla, pokriveni gustom, zelenom plastičnom mrežom. Provirio je kroz prečage od tvrdog drveta, trгнуvši se od vrelog, golog sunca i ugledao presahli vodoskok od pločica sa cvetnim motivom i zardali kostur folksvarena *rebit*.

Alison. Tako se zvala.

Nosila je izbledeli safari šorts i jednu od njegovh belih majica. Noge su joj bile vrlo tamne. Mehanički *roleks*, u mutnom kućištu od nerđajućeg čelika, stajao joj je oko zgloba leve ruke,

na kaišu od svinjske kože. Šetali su se duž krivine plaže, prema Bare de Navidad. Držali su se uskog pojasa čvrstog, mokrog peska pored vode.

Već su imali zajedničku prošlost. Sećao je se pored tezege, tog jutra, na palanačkom *merkadu* pod limenim krovom. Obema rukama je držala šolju vruće kafe. Skupljajući tortiljom jaja i salsu sa napuklog belog tanjira, posmatrao je kako muve kruže oko prstiju sunčeve svetlosti koji su se uvukli kroz kolaž palminog lišća i talasastog lima. Ispričala je ponešto o svom poslu u pravnom zastupništvu u Los Angelesu i o samačkom životu u jednom od trošnih pontonskih naselja otetih od Rodonda. Rekao joj je da radi u ljudskim resursima. Ili je bar radio. „Možda ću da potražim neki drugi posao...”

Ali razgovor je bio sporedan u odnosu na ono što je zračilo između njih, a sada im je nad glavom lebdeo brzani, krmaneci protiv povetarca, da bi zatim skliznuo u stranu, zaokrenuo i nestao. Oboje zadrhtaše od slobode ptice i urođene veštine jedrenja. Stisnula mu je ruku.

Prema njima je niz plažu marširao lik u plavom, vojni policajac na putu u grad. Blistavo uglačane čizme izgledale su nestvarno na mekom, svetlom pesku. Kad je prošao kraj njih, mrkog i kamenog lica ispod reflektujućih naočara za sunce, Tarner opazi laser karabinskog formata *Štajner-Optik*, sa optičkim nišanom *Fabrik Nacional*. Plave pantalone bile su mu besprekorno čiste, ispeglane poput oštrice noža.

Tarner je najveći deo zrelih godina i sam bio vojnik, iako nikada nije nosio uniformu. Najamnik u službi džinovskih korporacija, u neprestanom tajnom ratu za kontrolu nad čitavim ekonomijama. Bio je specijalista za transfer visokih činovnika i istraživača naučnika. Multinacionalke za koje

je radio ne bi nikada priznale da postoje ljudi kao što je Turner...

„Sinoć si popio skoro celu bocu heradure“, rekla je.

Klimnuo je glavom. Njena ruka u njegovoj bila je topla i suva. Posmatrao je kako joj se nožni prsti šire pri svakom koraku, noktiju namazanih oguljenim ružičastim lakom.

Prema njima su se valjali talasi. Vrhovi su im bili od prozirnog zelenog stakla.

Koža joj je bila orošena vodenom izmaglicom.

Posle prvog dana provedenog zajedno, život je ušao u jednostavnu kolotečinu. Doručkovali bi na *merkadu*, za betonskom tezgom koja je od upotrebe bila uglačana kao mermer. Jutra su provodili na kupanju, sve dok ih sunce ne bi poteralo u hladovinu iza kapaka hotela, gde bi vodili ljubav ispod lenjog drvenog ventilatora na tavanici i zaspali posle toga. Popodne bi istraživali lavirint uskih ulica iza Avenide ili išli u šetnju po brdima. Večerali su u restoranima na obali i pili na terasama belih hotela. Mesečina se penila na leđima talasa.

I postepeno, bez reči, naučila ga je novom obliku strasti. Bio je navikao da ga zadovoljavaju, da ga bezimeno opslužuju izvežbane profesionalke. Sada je on klečao na pločicama u beloj pećini. Spustio je glavu, ližući je. So Pacifika mešala se sa njenom vlagom, unutrašnjost njenih bedara bila mu je sveža na obrazima. Obuhvativši joj dlanovima bokove, držao ju je podignutu kao pehar, upijajući je usnama, dok je jezikom tražio lokus, tačku, frekvenciju koja će je odvesti kući. Onda ju je popeo, nasadio i potražio svoj put donde.

Posle toga bi joj ponekada pričao, duge spirale neusmerenog pripovedanja koje su se pružale u susret šumu talasa. Ona

je vrlo malo govorila, ali je naučio da ceni ono što bi rekla, i uvek ga je dodirivala. I slušala.

Prošla je jedna nedelja, pa još jedna. Poslednjeg njihovog dana zajedno, probudio se u istoj hladovitoj sobi, a ona je bila kraj njega. Za doručkom mu se učinilo da oseća nekakvu promenu, napetost u njoj.

Sunčali su se, plivali, i u krevetu je zaboravio nejasni brid nemira.

Popodne, predložila je da prošetaju po plaži, prema Bareu, istim putem kao prvog jutra.

Turner je izvadio čep iz utičnice iza uha i ubacio mikrosoft. Struktura španskog jezika podigla se u njemu kao staklena kula, nevidljive kapije otvorene u sadašnje i buduće vreme, kondicional, davno prošlo vreme. Ostavivši je u sobi, prešao je Avenidu i ušao na pijacu. Kupio je slamnati šešir, limenke ohlađenog piva, sendviče i voće. U povratku je kupio nove naočari za sunce u Avenidi.

Koža mu je bila ujednačeno preplanula. Nestali su ugaoni tragovi Holandaninovih kalemova, a ona ga je naučila da prihvati novo telo. Kada bi ujutru ugledao zelene oči u ogledalu kupatila, prepoznao bi ih kao svoje, a Holandanin mu nije više kvario snove glupim šalama i suvim kašljem. Ponekad je ipak sanjao Indiju, zemlju koju je jedva poznavao, blistave ledenice mikrosofta, Čandni Čok, miris prašine i sveže pečenog hleba...

Zidovi napuštenog hotela dizali su se na četvrtini puta duž luke zaliva. Talasi su ovde bili silovitiji, svaki je bio detonacija.

Sad ga je vukla onamo, sa nečim novim u očima, nečim ukočenim. Galebovi su poleteli kada su prišli, držeći se za ruke, i zagledali se u senku iza zjapećih dovratika. Pesak se

slegnuo, primoravši pročelje zgrade da se uruši, ostavljajući je bez zidova, ostavivši tri sprata da vise kao ogromne šindre na savijenim, zardalim čeličnim žilama, debelim kao prst, svaki sa različitom bojom i motivom pločica.

Iznad jednog od betonskih lukova bio je natpis *Hotel Plaja del m* ispisan detinje okruglim velikim slovima od školjki. „Mar“, rekao je, dovršavajući natpis, iako je bio izvukao mikrosoft.

„Gotovo je“, reče ona, prolazeći ispod luka u senku.

„Šta je gotovo?“ Pošao je za njom. Pletena korpa češala mu se o bok. Pesak je ovde bio hladan i suv, rastresit pod nožnim prstima.

„Gotovo. Kraj. Za ovo mesto. Vreme je stalo, nema budućnosti.“

Zagledao se u nju, a onda bacio pogled iza nje, tamo gde su se zardale opruge dušeka mrsile na spoju zida. „Miriše na mokraću“, reče. „Hajde, idemo da plivamo.“

More je odnelo jezu, ali sada je među njima zinula neka udaljenost. Sedeli su na ćebet u iz Tarnrove sobe i jeli, ćuteći. Sena ruševina se izdužila. Vetar joj je mrsio kosu, pobeletu od sunca.

„Kad te vidim, setim se konja“, konačno je rekao.

„Pa“, reče ona, kao da izvlači reči iz dubine iscrpljenosti, „tek je trideset godina kako su istrebljeni.“

„Ma ne“, reče on, „njihova kosa. Kosa na vratovima, kad su u trku.“

„Griva“, reče ona, a u očima joj se pojaviše suze. „Jebeš to.“ Ramena počеше da joj se trzaju. Duboko je udahнула. Bacila je praznu limenku *Karta Blanke* niz plažu. „To... mene... svejedno.“ Njene ruke opet oko njega. „Oh, dođi, Tarnere. Dođi.“

I kad je legla, povlačeći ga za sobom, opazio je nešto, brodić, od daljine sveden na belu crticu, tamo gde se voda spajala sa nebom.

Kada se uspravio, navlačeći džins skraćenih nogavica, ugledao je jahtu. Sad je već bila mnogo bliže, skladni luk beline nisko na vodi. Dubokoj vodi. Sudeći po snazi talasa, obala ovde mora da se naglo spuštala. To je verovatno bio razlog što se niz hotela završavao pre ovog mesta i zašto hotel nije opstao. Talasi su mu prodrli u temelje.

„Dodaj mi korpu.“

Zakopčavala je bluzu. Kupio ju joj je u jednoj od pospanih radnjica na Avenidi. Električno plavi meksički pamuk, loše sašiven. Odeća koju su ovde kupovali retko je trajala duže od dan-dva. „Rekao sam ti da mi dodaš korpu.“

Poslušala je. Preturao je po ostacima zajedničkog popodneva dok nije pronašao svoj dogled, vojni model 6x30. Skinuo je zaštitni poklopac, izvukao meke štitnike za oči i počeo da proučava iskošene znake Hosakinog loga. Iza krme je izbio žuti gumeni čamac i zaokrenuo prema plaži.

„Ustaj.“ Nagurao je ćebe i njen peškir u korpu. Uzeo je poslednju, već zagrejanu limenku Karta Blanke iz korpe i odložio je pored dogleda. Ustao je, hitro je povukavši na noge, i gurnuo joj korpu u ruke. „Možda se varam“, reče. „Ako je tako, idi odavde. Preseci pravo prema onom drugom redu palmi.“ Pokazao je. „Ne vraćaj se u hotel. Uzmi autobus za Mancaniliju ili Valjartu. Idi kući.“ Već je mogao da čuje brujanje vanbrodskog motora.

Video joj je suze, ali nije pustila ni glasa, već je potrčala, noseći korpu, spotičući se po nanosima peska. Nije se osvrnula.

Tada se okrenuo i pogledao prema jahti. Čamac je poskakivao po talasima. Jahta se zvala *Cušima* i poslednji put ju je video u zalivu Hirošime. Sa njene palube ugledao je crvenu kapiju Šinto hrama u Icukušimi.

Nije mu bio potreban dogled da bi znao da je putnik u čamcu Konroj, pilot među Hosakinim nindžama. Seo je

prekrštenih nogu na pesak koji se hladio i otvorio poslednju limenku meksičkog piva.

Posmatrao je sve dalje belu liniju hotela, naslonjen laktovima na tikovu ogradu *Cušime*. Iza hotela, gorela su tri gradska holograma: *Benameks*, *Aerobrodovi* i šest metara visoka Devica na katedrali.

Konroj je stao pored njega. „Hitan posao“, reče. „Znaš kako je to.“ Konrojev glas je bio bezbojan i ravan, kao da ga je oblikovao prema jeftinom govornom čipu. Lice mu je bilo široko i belo. Mrtvački belo. Oči su mu bile okružene crnim kolutovima i u senci nadstrešnice od izbeljene kose, začesljane unazad iznad širokog čela. Tarner pođe za njim, pognuvši se kroz niski dovratnik kabine. Beli zastori, bleđa borovina bez čvorova... strogi tokijski korporacijski šik.

Konroj se smesti na niski pravougaoni dušek od škriljčano sivog ultraantilopa. Tarner je stajao, ruku opuštenih niz bokove. Konroj uze kolenasti srebrni inhalator sa niskog stočića između njih. „Holinski stimulant?“

„Ne.“

Konroj ugura inhalator u nozdrvu i šmrknu. „Hoćeš možda malo sušija?“ Vratio je inhalator na sto. „Pre sat vremena smo uhvatili dve crvenke.“

Tarner je samo stajao i posmatrao ga.

„Kristofer Mičel“, reče Konroj. „Maas Biolabs. Njihov glavni čovek za hibridome¹. Prelazi u Hosaku.“

„Nikad čuo za njega.“

„Kenjaš. Jesi li za piće?“

Tarner odmahnu glavom.

1 Hibridoma – ćelija dobijena spajanjem dve ili više različitih ćelija (prim.prev.)

„Silikon ispada iz igre, Tarnere. Mičel je bio taj koji je biočipove učinio mogućima i Maas sad sedi na nekoliko ključnih patenata. To znaš. On je stručnjak za monoklonalnu. Hoće da ode. A ti i ja, Tarnere, treba da ga prebacimo.“

„Čini mi se da sam u penziji, Konroje. Baš mi je bilo lepo ovde.“

„To kaže i ekipa psihova u Tokiju. Mislim, nije ti prvi put da izlaziš iz kutije, zar ne? Ona je terenski psiholog na Hosakinom platnom spisku.“

Tarneru počeo da poskakuje mišić na bedru.

„Kažu da si preman, Tarnere. Bili su pomalo zabrinuti posle Delhija, pa su hteli da se osiguraju. Malo dodatne terapije. Nikad ne škodi, zar ne?“

2.

MARLI

Za razgovor je obukla najbolje što je imala, ali je u Briselu padala kiša, a ona nije imala novca za taksi. Morala je da pešači od stanice Eurotransa.

Njena ruka, u džepu najbolje jakne koju je imala – model Seli Stenli, ali nošena već godinu dana – bila je beli čvor oko zgužvanog telefaksa. Više joj nije bio potreban, pošto je zapamtila adresu, ali joj se činilo da ne može da ga ispusti, kao što nije mogla ni da prekine trans koji ju je sada držao tu, zagledanu u izlog skupe prodavnice muške odeće, preletajući pogledom sa pastelnih flanelskih košulja na odraz sopstvenih tamnih očiju.

Bila je sigurna da su već te oči dovoljne da izgubi posao. Za to joj nije bila potrebna pokisla kosa, žalila je što nije dopustila Andrei da je skрати. Oči su odavale bol i pasivnost koje je svako mogao da pročita, pa će uskoro tako biti i sa *Herr* Jozefom Virekom, najmanje verovatnim od mogućih poslodavaca.

Kad je telefaks bio uručen, tvrdoglavo ga je smatrala za nečiju neslanu šalu, još jedan poziv koji samo smeta. Zahvaljujući medijima, takvih joj je bilo preko glave, toliko da je Andrea naručila poseban program za telefon u stanu. Program je isključivao sve pozive sa brojeva koji nisu bili uneseni u stalni imenik telefona. Andrea ju je ubeđivala da je baš to razlog za telefaks. Kako inače neko da je dobije?